

GLOBAL FARMING

■ Nestor Brouchoud dyrker 500 hektar med ris, og en af markerne er til venstre for ham. Fotos: Niels Damsgaard Hansen

■ Martin Bourlot er adm. direktør for virksomheden Caupolican, som dyrker og oparbejder ris fra lokale landmænd omkring San Salvador i Entre Rios provinsen, Argentina.

Argentinsk planteavl dyrker ris

Byen San Salvador i Entre Rios provinsen i Argentina er centrum for en stor produktion af kvalitetsris, som bliver dyrket i oversvømmede marker, høstet og oparbejdet på lokale virksomheder og blandt andet detailpakket til forbrugerne.

ARGENTINA

AF NIELS DAMSGAARD HANSEN

Ris er for os danskere en ret eksotisk afgrøde, som vi ofte spiser i stedet for kartofler eller pasta.

Men kendsgerningen er, at det sådan set er os, der er lidt unormale. For på verdensplan er ris meget, meget vigtigere end såvel kartofler som pasta.

Fakta er nemlig, at for millioner af mennesker er ris den allervigtigste spise, efterfulgt af majs og hvede, mens sorghum, byg, havre og rug med flere globalt kun fylder meget lidt i vores kost.

Mange ved heller ikke, at der i Europa er omkring 450.000 hektar med ris, hvor Italien og Spanien er de største producenter. Men også i Grækenland, Portugal, Frankrig, Rumænien, Bulgarien og Ungarn dyrkes ris.

Det er dog for ingenting at regne mod det globale risareal, som er i omegnen af 158

millioner hektar, eller sådan cirka 61 gange flere hektar end det danske landbrugsareal.

Asien er kendt for sin risdyrkning med Thailand og Vietnam som store producenter og eksportører. Men der er selvfølgelig også Kina som er største producent i verden, Japan, Indonesien, Rusland og en række lande i Afrika.

Hvad de fleste af os nok ikke ved er, at både i Syd- og Nordamerika bliver der også dyrket meget ris.

Det gælder for eksempel også i Argentina, hvor en gruppe danske landmænd var på studietur i slutningen af november og starten af december 2019 med rejsogoplevelse og Effektivt Landbrug.

Undervejs fra Iguazu-vandfaldene mod Buenos Aires var der stop i den mindre by San Salvador i Entre Rios provinsen.

- Ikke uden en vis stolthed kalder vi vores by hovedstaden for ris i Argentina, fortæller Martin Bourlot. Han er

administrerende direktør for virksomheden Caupolican, der ejes af hans kone.

Både dyrker og forarbejder ris

I Danmark er det de færreste landmænd, der dyrker hvede og formaler den selv for at sælge melet til forbrugerne via detailhandlen.

Men det er sådan, Caupolican gør med sin ris - slutpakker den til forbrugerne.

- Vi har selv omkring 1.200 hektar med ris, og køber desuden ris fra lokale landmænd til vores risemølle, forklarer Martin Bourlot.

I alt bliver der forarbejdet omkring 25.000 ton årligt, hvoraf cirka en tredjedel er egen avl, mens resten købes hos egnens landmænd.

Risen kan forarbejdes på forskellige måder, nemlig som brune ris, som afskallede ris, som polerede ris og som risemel.

Alle de nødvendige processer frem til det færdige produkt udføres af virksomhedens omkring 50 medarbejdere på et overvejende ældre anlæg.

Det er nemlig en 40 år gammel virksomhed, som blev startet af den nuværende ejers forældre.

Mange forskellige slags ris

Lige som med kartofler, hvede og flere andre afgrøder findes

der mange forskellige typer og sorter af ris med ret forskellige egenskaber til forskellige formål.

I de 180 siloer, Caupolican råder over, er der plads til omkring 10 ton ris i hver silo.

- Når vi får risen ind, skal den tørres ned til 11 procent vand for at være helt lagerfast, og urenhederne skal renses fra, siger Martin Bourlot.

Tørringen sker i en særskilt bygning, og når det er nødvendigt at varme tørreluften op, bruges brænde. De større risemøller bruger først og fremmest naturgas til formålet.

- Men det har vi ikke til rådighed hos os, forklarer han.

Der er tale om cirka 10 forskellige sorter afhængig af året. Inden for den enkelte sort er der forskellige kvaliteter. Det hele skal holdes adskilt for at opnå den bedste kvalitet af slutproduktet.

Sorterer, afskaller og polerer

Når risen er lagerfast, er den også klar til at blive forarbejdet i risemøllen.

Først og fremmest skal den sorteres i størrelse over solde. De små kerner dur nemlig ikke til menneskeføde.

- Dem anvender vi til dyrefoder, fortæller Martin Bourlot.

Næste skridt er afskalningen - undtagen for risen til brune ris.

- Skallerne bliver også brugt

til dyrefoder, uddyber han.

Så spildet er meget begrænset.

Poleringen er sidste skridt, hvor kernerne bliver slebet, indtil de er helt hvide og afrundede. Dermed bliver de til det, vi kalder hvide ris og grødris.

Et helt andet produkt er risemel, som for eksempel er velegnet til glutenallergier.

Prisen på ris svinger meget

Som for alle øvrige afgrøder er udbud og efterspørgsel vigtigste og stort set eneste parametre, der bestemmer prisen.

Kvalitet og type af ris betyder selvfølgelig også noget, men bare ikke nær så meget.

- I marts kostede argentinsk ris omkring 180 US-dollar pr. ton. Her i slutningen af november koster den 240 US-dollar, fortæller Martin Bourlot.

Altså en stigning på 33 procent på cirka et halvt år.

Efter forarbejdning og pakning i poser med 500 gram i hver sælges risen til cirka seks kroner pr. kg af risemøllen. Men ude i butikkerne koster den lidt mere end det dobbelte, nemlig lige godt 13 kroner pr. kg.

- Vi tjener omkring to kroner pr. kg i de dyreste sorter og omkring 1,40 kroner pr. kg i de billigste sorter, siger han.

Sår risen med såmaskine

Vi kender vist alle billedet af en gruppe kvinder med bøjede rygge og store bambushatte til at skygge for solen, der er ved at udplante små risplanter i ret små, oversvømmede marker.

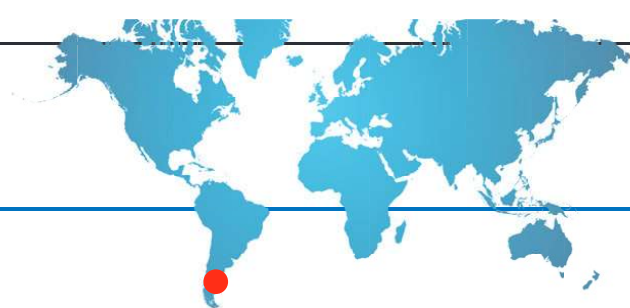
Men sådan foregår det ikke, når man som landmand Nestor Brouchoud dyrker 500 hektar med ris. Det er simpelthen ikke praktisk muligt at håndplante, fordi det både er megadyrt, og arbejdskraften slet ikke er til rådighed.

- I år såede vi ris 7. september, som først var spiret frem lige omkring 1. oktober, fordi det var meget tørt, forklarer han.

Cirka tre uger efter fremspiring skal marken oversvømmes, så der konstant står cirka fem centimeter vand. Det betyder også, at marken skal være helt vandret eller opdeles i mindre enheder, som er vandrette.

Marken, den danske gruppe står ved, er tæt på 80 hektar, og brønden, der giver vand til overrislingen, kan klare op til 90 hektar. Så det passer fint sammen.

GLOBAL FARMING

Kontakt: Jørgen P. Jensen
jpjensen@effektivtlandbrug.dk
21 15 91 21

■ Til venstre landmand Nestor Brouhoud, som blandt dyrker en del ris til Caupolicán, og til højre Martin Bourlot.

■ Risen bliver sået fra starten af september til starten af oktober, hvor det er forår i Argentina, som ligger på den sydlige halvkugle. Inden længe er marken oversvømmet for at have styr på ukrudtet og for at holde risen godt forsynet med vand.

■ I marken forrest i billedet er det ris, og rækkeafgrøden i marken bagved er sojabønner.

■ Der er flere store virksomheder, som opbevarer og håndterer ris i og omkring San Salvador. Dette er en af de større med stor kapacitet til opbevaring.

■ Moderne lastbiler bliver der flere og flere af i Argentina. Her kan man se brænde til venstre bag lastbilen, og til højre bygningen, hvor risen bliver tørret ned inden forarbejdning i rismøllen.

Inden overrislingen er der gødet med PK-gødning og 150 kg urea pr. hektar. Desuden er der efter såning sprøjtet to gange mod ukrudt. Efter overrislingen er det vandet, der holder ukrudtet nede.

- Vi bruger ikke insektmidler, men nogle gange er vi nødt til at sprøjte mod svampesygdomme, siger han.

Håber på otte ton pr. hektar

Når det er tid til at høste ris, sker det med en almindelig mejetærsker, som er udstyret til formålet.

- Jeg håber på at opnå otte ton pr. hektar, siger Nestor Brouhoud.

Hvis prisen til høsten i slut-

ningen af februar eller starten af marts er som nu, får han omkring 1,4 kroner pr. kg.

Men det skal ses i lyset af, at det koster omkring 8.800 kr. at dyrke marken inklusiv det hele. Så der er et DB II på omkring 2.500 kroner pr. hektar.

- Vi får ingen støtte af nogen art, så det er min eneste indtægt på jorden, konstaterer han.

Dermed er han meget mere afhængig af udsvingene i prisen på afgrøderne end EU-landmændene er.

■ De polerede ris klar til pakning og dermed brug.

Ukrudtsbekæmpelse i majs

Sæt firehjulstræk til standardløsningen og få:

Sikkerhed i første behandling

Hurtig synlig effekt

Fleksibilitet under flere vejrforhold

Resistensbrydning

Plantebeholdelsesmidler skal anvendes på forsvarlig måde. Læs altid etiketten og oplysninger om produktet før anvendelse. Vær opmærksom på de advarselssætninger og advarselssymboler, der fremgår af etiketten.

Nordisk Alkali er medlem af Dansk Planteværn.

Nordisk Alkali

member of the Belchim Group

Nordisk Alkali • Anemonevænget 2 • 4330 Hvalsø
Tlf. 4649 1171 • info@nordiskalkali.dk • www.nordiskalkali.dk